

TUDOR ARGHEZI

PAGINI ALESE

Versuri și proză

Ediție îngrijită și tabel cronologic

de

Mitzura Arghezi și Traian Radu

Ediție revăzută și adăugită

CUPRINS

Cuvinte potrivite (1927)

Testament	5
Melancolie	6
Cântec de adormit Mitzura	7
Plugule	8
Târziu de toamnă	9
Psalm (Sunt vinovat că am râvnit)	10
Morgenstimmung	11
Creion (Vino joc de vorbe goale)	12
Psalm (Tare sunt singur, Doamne, și pieziș!)	13
Lumină lină	15
Descântec	16
Inscripție pe o casă de la țară	17
Creion (Obrajii tăi mi-s dragi)	18
Niciodată toamna	19
Cântare	20
Psalm (Ruga mea e fără cuvinte)	21
Beșug	22
Ex libris	23
Psalm (Nu-ți cer un lucru prea cu neputință)	24
Poate că este ceasul	25
Psalm (Te drămuiesc în zgomot și-n tăcere)	26
Arheologie	27
Psalm (Pentru că n-a putut să te-nțeleagă)	28
Drum în iarnă	29
Creion (Trecând pe puntea-ngustă)	30
Inscripție pe un portret	31
Oseminte pierdute	32
Vodă Țepeș	33
Între două nopți	34
Inscripție pe o ușe	35

Despărțire	35
Psalmul de taină	36
Întâmpinare	38
Tu nu ești frumusețea...	39
Sfârșitul toamnei	40
Psalm (Vecinul meu a strâns cu nendurare)	41
Duhovnicească	43
Buna-Vestire	45
Lingoare	46
Rugă de seară	48
Zăpadă	49
De-a v-ați ascuns...	50
Incertitudine	53
Flori de mucigai (1931)	
Flori de mucigai	57
Pui de găi...	58
Cina	60
Ion, Ion	61
Tinca	62
Uci-gă-l toaca	63
Fătălăul	64
Sici, bei	66
Cântec mut	67
Morții	69
Șatra	70
Rada	72
Ceasul de-apoi	73
Cărticică de seară (1935)	
Cuvânt	77
Mă uit	78
Ploaie	79
Miere și ceară	80
Har	81

Vaca lui Dumnezeu	82
Cântec din fluier	83
Haide	84
Transfigurare	85
Logodnă (Vrei tu să fii pământul meu)	86
Mirele	87
Îngenunchiere	88
Căsnicie	89
Ghicitoarea	90
O zi	90
Priveghere	91
Logodnă (Pe câmpul palid, în sulfină)	93
Mărțișoare (1936)	
Nu am	97
Frageda	98
Cuvinte stricate	99
Nu e	100
Hore (1939)	
Iarba trează	103
În perdea	104
Buruiană, nu știu care	104
Frunză palidă, frunză galbenă	106
Colind	107
Pui de vânt	108
O lăcustă	109
Vânt străin	110
Bâlci în Aldebaran	112
Denie	113
Cântec de boală	114
Dacica	115
Într-un lac	117
Doi copii s-au dus	117
Cântec de buduroi	118

Hora lui Esop	120
Horă în grădină	121
Horă-n băătură	122
Examen de ucenici	123
Alte cuvinte potrivite (1940)	
Epigraf	129
Suiș	130
Inscripție (Când mi-a sărit pe dinainte)	131
Creion (Luna umblă printre case)	132
Psalm (Ca să te ating, târâș pe rădăcină)	132
Toamnă de suflet	133
Cirip	134
Inscripție pe un cuțit	135
Post-scriptum	136
Din abecedar (1940)	
Iarnă blajină	139
Unui prieten mic	140
Alfabetul	141
Una sută, una poeme (1947)	
Inscripția cărții	147
Ziua albă	149
Ziua cenușie	150
Domniță...	151
Când s-ar opri secunda	152
Păretele de var	153
Ogor pustiu	154
Bivolul de jar	155
Ce plângi?	156
Păstrează	157
Copilă	158
Mă uit la flori	159
Psalm (Făr-a te ști decât din presimțire)	160
M-au întrebat	162

Când veniră	163
Altă dată	164
Mărturie pe vioară și arcuș	165
Inscripție pe un inel	166
Noi moștenim	166
Au trecut...	167
Inscripție pe tobă	168
Inscripție pe ușa poetului	169
Inscripție pe cotețul lui Hoșu	170
Aci, la noi	171
1907 – Peizaje (1955)	
Pe răzătoare	175
Stane, căpitane	176
Stihuri noi (1956)	
Creion (În grădina-n care scriu)	181
Creion (Fă-te, suflete copil)	181
Giuvaiere	182
Cuiul	183
Cântare omului (1956)	
Mâna lui	187
Om cu om	188
Cel ce gândește singur	188
Stihuri pestrice (1957)	
Balada maeștrilor	193
Acul și ața	194
Scândura	197
O furnică	198
Greierele	199
Viscolul	202
Proze	
Ce-ai cu mine, vântule?	207
Culegătorul de semne	209
Lumina	211

Curtea veche	212
Marginea	214
Steaua lungă	216
Târla	218
Tocila	219

Pe o palmă de țărână

Pe o palmă de țărână	225
Trifoiul	227
Acasă, la noi	228
Porumbieii	229
Țestoasa	232
Oloaga	234
Cri-cri	235
Un basm de cinci minute	236
Furnicile	238
Murgul	242
Baia vrăbiilor	244
Zdreanță	246
Nea și puzderii	248
Idila	250
O pasăre nouă	252
Basmul	253

Cartea cu jucării

Jucăriile	257
Poveste cu oi	259
Robul	264
Balonul spart	266
Un ciob de primăvară	269
Căinele	270
Piatra pițigoiului	274
Papagalul și rândunica	281
Grădina cu soare	283
Chisoaia	286

Lăstunii	287
Pădurea copiilor	289
Hoțul	291
Cheile	293
Ouăle	300

Cu bastonul prin București

Cuvânt înainte	305
Bucureștii	312
Cișmigiu	314

Tabel cronologic	319
------------------	-----

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARGHEZI TUDOR

Pagini alese / Tudor Arghezi - București: Arghezi, Regis

ISBN 973-8373-49-2

Drepturile pentru această ediție sunt rezervate editurilor Arghezi și Regis

O.P. 55, C.P. 19, sector 1, București

Tel / fax 021.222.26.16
0722.399.599

www.edituraregis.ro
comenzi@edituraregis.ro

CUVINTE POTRIVITE

(1927)

TESTAMENT

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decât un nume adunat pe-o carte.
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei până la tine,
Prin râpi și gropi adânci,
Suite de bătrânii mei pe brânci,
Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă,
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Așez-o cu credință căpătâi.
Ea e hrisovul vostru cel dintâi,
Al robilor cu saricile, pline
De osemintele vărsate-n mine.

Ca să schimbăm, acum, întâia oară,
Sapa-n condei și brazda-n călimară,
Bătrânii-au adunat, printre plăvani,
Sudoarea muncii sutelor de ani.
Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite
Și leagăne urmașilor stăpâni.
Și, frământate mii de săptămâni,
Le-am prefăcut în visuri și-n icoane.
Făcui din zdrențe muguri și coroane.
Veninul strâns l-am preschimbat în miere,
Lăsând întreagă dulcea lui putere.
Am luat ocară, și torcând ușure
Am pus-o când să-mbie când să-njure.
Am luat cenușa morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră,

Hotar înalt, cu două lumi pe poale,
Păzind în piscul datoriei tale.

Durerea noastră surdă și amară
O grămadă pe-o singură vioară,
Pe care ascultând-o a jucat
Stăpânul, ca un țap înjunghiat.
Din bube, mucegaiuri și noroi
Iscat-am frumuseți și prețuri noi.
Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte
Și izbăvește-ncet pedepsitor
Odrasla vie-a crimei tuturor.
E-ndreptățirea ramurei obscure
Ieșită la lumină din pădure
Și dând în vârf, ca un ciorchin de negi,
Rodul durerii de vecii întregi.

Întinsă leneșă pe canapea
Domnița suferă în cartea mea.
Slova de foc și slova făurită
Împărechiate-n carte se mărită,
Ca fierul cald îmbrățișat în clește,
Făr-a cunoaște că-n adâncul ei
Zace mânia bunilor mei.

MELANCOLIE

Am luat ceasul de-ntâlnire
Când se turbură-n fund lacul
Și-n perdeaua lui subțire
Își petrece steaua acul.

Câtă vreme n-a venit
M-am uitat cu dor în zare.
Orele și-au împletit
Firul lor cu firul mare.

Și acum c-o văd venind
Pe poteca solitară,
De departe, simt un jind
Și-aș voi să mi se pară.

CÂNTEC DE ADORMIT MITZURA

Doamne, fă-i bordei în soare,
Într-un colț de țară veche,
Nu mai nalt decât o floare
Și îngust cât o ureche.

Și-n pridvor, un ochi de apă
Cu o luntre cât chibritul,
Ca-n crâmpeii ei să-ncapă
Cerule tău și nesfârșitul.

Dă-i un fluture blajin
Și o broască de smarald.
Și-n pădurea de pelin
Fă să-i stea bordeiul cald.

Și mai dă-i, Doamne, vopsele
Și hârtie chinezească,
Pentru ca, mângînd cu ele,
Slava ta s-o smângălească.

Și când totul va fi gata
S-o muta la ea și tata.

PLUGULE

Plugule, cin' te-a născocit,
Ca să frământai a șesurilor coaje
Și să-nlesnești îndătina vraje
De-a scoate-n urma-ți bobul însutit?

Cine ți-a pus cuțitul în pământ
Și a pornit cu soarele întâiul,
Hotărnicind moșiei căpătâiul,
Și dumicalul socotitu-și-l-a sfânt?

Cine-a purces în ploaie și furtuni
Și a brăzdat în negură și zloată
Șesul blajin și gras, întâiaș dată,
Cu blesteme, nădejdi și rugăciuni?

S-a-ndătinat copilul cel pitic
Să are și să strângă avuție.
Osânda și-a schimbat-o-n bucurie,
Clădindu-și slăvi și veacuri cu nimic.

TÂRZIU DE TOAMNĂ

Prin singurătatea lui brumar
Se risipește parcul, cât cuprinzi,
Învăluit în somnul funerar
Al fumegoaselor oglinzi.

Căci prin mijloc, bolnav de mii de ani,
Întunecat în adâncimi un lac e-ntins,
Și sângele, din vii și din castani,
Pe fața ruginie a undelor s-a prins.

Tristețea mea străvede printre arbori zarea
Ca-ntr-un tablou, în care nu-nțelege:
Boschet sau așteptare oprește-n fund cărarea?
Și liniște-ai ecoul buchetelor pribeg.

Spital de întristare, de căință,
În care-ți plângi iubirea nentâmplată
Și-ți amintești cu dor, cu-o suferință,
Făptura nentâlnită niciodată.

Molifți, câțiva, s-au întâlnit departe,
Pe când murmurul parcului se roagă...
Se-nchide înserarea ca o carte
Și sufletul în foi, ca o zălogă.

Sunt vinovat că am râvnit
Mereu numai la bun oprit.
Eu am dorit de bunurile toate.
M-am strecurat cu noaptea în cetate
Și am prădat-o-n somn și-n vis,
Cu brațu-ntins, cu pumnu-nchis.
Pasul pe marmur tăcut,
Călca lin, ca-n lut,
Steagul nopții, desfășat cu stele,
Adăpostea faptele mele
Și adormea străjerii-n uliți
Răzimați pe suliiți.
Iar când plecam călare, cu trofee,
Furasem și câte-o femee
Cu părul de tutun,
Cu duduța neagră, cu ochii de lăstun.
Ispitele ușoare și blajine
N-au fost și nu sunt pentru mine.
În blidul meu, ca și în cugetare,
Deprins-am gustul otrăvit și tare.
Mă scald în gheață și mă culc pe stei,
Unde dă beznă cu frământ scânteii,
Unde-i tăcere scutur cătușa,
Dobor cu lanțurile ușa.
Când mă gălesc în pisc
Primejdia o caut și o isc,
Mi-aleg poteca strămtă ca să trec,
Ducând în cărcă muntele întreg.

Păcatul meu adevărat
E mult mai greu și neiertat.
Cercasem eu, cu arcu meu,
Să te răstorn pe tine, Dumnezeu!
Tâlhar de ceruri, îmi făcui solia
Să-ți jefuiesc cu vulturii tăria.

Dar eu râvnind în taină la bunurile toate,
Ți-am auzit cuvântul, zicând că nu se poate.

MORGENSTIMMUNG

Tu ți-ai strecurat cântecul în mine
Într-o după-miază, când
Fereastra sufletului zăvorâtă bine
Se deschisese-n vânt,
Fără să știu că te aud cântând.

Cântecul tău a umplut clădirea toată,
Sertarele, cutiile, covoarele,
Ca o lavandă sonoră. Iată,
Au sărit zăvoarele,
Și mănăstirea mi-a rămas descuiată.

Dacă nu intra să sape,
Cu cântecul, și degetul tău cel mic,
Care pipăia mierlele pe clape -
Și-ntreaga ta făptură, aproape.

Cu tunetul se prăbușiră și norii
În încăperea universului închis.

Vijelia aduse cocorii,
Albinele, frunzele... Mi-s
Șubrede bărnele, ca foile florii.

De ce-ai cântat? De ce te-am auzit?
Tu te-ai duminat cu mine vaporos -
Nedespărțit – în bolți.
Eu veneam de sus, tu veneai de jos,
Tu soseai din vieți, eu veneam din morți.

CREION

Vino joc de vorbe goale.
Suntem singuri. Ce să-i spun?
Numai gura dumisale
Se aude subt un prun.

Plouă crengile lui rouă.
Cade câte-o picătură,
Una-n păr, găteală nouă,
Una-n gene, alta-n gură.

Floarea mică, iarba toată,
Sub dantela albei rochi,
Spre genunche ridicată,
Plină-i de pândiri de ochi.

Aerul o strânge. Cerul
O dogoare și-o sărută.

Unde trece-n câmp, ca fierul,
Țara caldă face-o cută.

Numai vorbele nu pot
Să-i fi spus un gând de tot.

Numai ochiul meu nu-l poate
Spune nici pe jumătate.

PSALM

Tare sunt singur, Doamne, și pieziș!
Copac pribeag uitat în câmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș
Țepos și aspru-n îndârjire vie.

Tânjesc ca pasărea ciripitoare
Să se oprească-n drum,
Să cânte-n mine și să zboare
Prin umbra mea de fum.

Aștept crâmpeie mici de gingășie,
Cântece mici de vrăbii și lăstun
Să mi se dea și mie,
Ca pomilor de rod cu gustul bun.

Nu am nectare roze de dulceață,
Nici chiar aroma primei agurizi,
Și prins adânc între vecii și ceață,
Nu-mi stau pe coajă moile omizi.

Nalt candelabru, strajă de hotare,
Stelele vin și se aprind pe rând
În ramurile-ntinse pe altare -
Și te slujesc; dar, Doamne, până când?

De-a fi-nflorit numai cu focuri sfinte
Și de-a rodi metale doar, pătruns
De grelele porunci și-nvățăminte,
Poate că, Doamne, mi-este de ajuns.

În rostul meu tu m-ai lăsat uitării
Și mă muncesc din rădăcini și sânger.
Trimite, Doamne, semnul depărtării,
Din când în când, câte un pui de înger,

Să bată alb din aripă la lună,
Să-mi dea din nou povața ta mai bună.

LUMINA LINĂ

Cum te găsești, ușoară zburătoare,
Zăcând aici, pe-o margine de drum,
Și nu dormind într-un polen de floare,
Învăluită-n aur și parfum?

Neascultând de vântul de la stup,
Te-ai aruncat în plasa verde-a zilei
Și darurile-acum, ale zambilei,
Puterile-amorțite și le rup.

Voind să duci tezaurul de ceară,
Te prăbușiși din drumul cel înalt.
Cine-o să vie, trupul tău de-afară
Să-l caute și-n jur să sufle cald?

Cu aripa-n țărână și în vis,
Strânge la piept comoara ta deplină.
O! te iubesc, frumoasa mea albină,
Că sarcina chemării te-a ucis!